SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV No. 167. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 1, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 1-го ВЕРЕСНЯ 1988 Ч. 167. РІК XCV

УКРАЇНЦІ ЮҐОСЛАВІЇ ВІДЗНАЧАЮТЬ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ

Торонто, Канада (В. Верига). Цього року, де тільки живуть українці, святочно відзначається великий ювілей Тисячоліття офіційного введення християнства в Русі-Україні 988 року князем Володимиром, якого українська історіографія визнала Великим, а Церква Христова святим. Не забули про цю світлу річницю-ювілей і українці Югославії в Крижавацькій єпархії на чолі з владикою Сегедієм, який заплянував цілий ряд таких святкувань в усіх чотирьох деканатах своєї єпархії. Перше таке святкування відбулося в Загребі, в церкві св. Кирила й Методія, 2-го червня ц.р. Вже кілька тижнів перед тим парафіяльна управа церкви св. Кирила й Методія випустила афішку хорватською мовою, запрошуючи хорватів на ці святкування. Ця афішка була розліплена на таблицях оголошення в усіх римо-католицьких церквах Загребу, про те, що в 6-ій год. вечора 2-го червня відбудеться Літургія св. Івана Золотоустого для відзначення 1000-ліття хрещення Руси-України. Ці маленькі афішки були прикрашені картиною Хрищення України 988 р., на якій ліворуч стоїть єпископ окружений духовенством, а праворуч князь Володимир у мантії, на якій видніє його володарський знак — тризуб. Перед ними у воді Дніпра представники киян, які символізують весь український народ.

О год. 6-ій невеличку греко-католицьку церковцю в Старому Граді заповнили парафіяни та гості-хорвати. Святу літургію правило шість священиків з двома дияконами. Серед священиків було два римо-католицькі, які спільно сослужили святу Літургію Івана Золотоустого. Був також присутній єпископ Сегеді, але він не відправляв Службу Божу. Гарно співав парафіяльний хор. Під кінець Літургії змістовну проповідь про українське християнство та його тернистий шлях на протязі тисячоліття виголосив молодий священик о. Петро Рубан, економ Греко-като-

(Закінчення на стор. 4).

КЕСТОН КОЛЕДЖ ПРОДОВЖУЄ ІНФОРМУВАТИ ПРО СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Найновіший випуск „Кестон Нюз Сервіс", від 7-го липня 1988 року, помістив актуальні новини про розвиток і становище підпільної Католицької Церкви в Україні. В ньому за Ройтерсом (з Києва) подано, що українські католики святкували на Львівщині тисячоліття християнства двома відкритими Богослужбами біля сіл Бунів і Билични, на котрі прибуло тисячу осіб. Колишній політв'язень за віру Степан Хмара заявив репортерові, що влада знала про Богослужби, але рішила не перешкоджати.

Як певний здобуток у напрямі легальности Церкви, С. Хмара подав факт, що влада дозволила представникам підпільної Церкви зустрінутись з представником Ватикану кардиналом Й. Віллебрантсом, котрий брав участь у святкуванні тисячоліття Християнства Київської Руси в Москві. С. Хмара та інші активісти заперечують право Російської Православної Церкви (РПЦ) брати участь у переговорах на тему Української Католицької Церкви (УКЦ) в Гельсінкі, стверджуючи, що це совєтський уряд заборонив УКЦеркву 1946 року та що цей самий уряд повинен зліквідувати наслідки нелеґального синоду 1946 року у Львові і привернути УКЦеркві легальний статус.

З інших подій публікація Кестону подає, що московська Рада Церковних Справ прийняла 25-го червня цього року делегацію УКЦеркви в складі єпископа Івана Маргитича, шістьох священиків і 38 мирян із Закарпаття. Це перший раз, що влада не відмовилась прийняти формальну петицію про легалізацію УКЦеркви специфічно від 15-ти закарпатських парохій.

В інших місцевостях Західньої України міліція постійно перериває релігійні відправи католиків, а влада грозить учасникам репресіями. В селі Тучне міліція розігнала відправу св. Літургії на місцевому цвинтарі, а в Городенці єпископові Дмитеркові перешкоджено відправити Заупокійну Богослужбу за душу померлого священика. В іншому незазначеному місці католицьку церкву влада на силу передала для РПЦ; в наслідок того отець Зеленюк відправляє Богослужби у власній хаті, куди приходить біля 500 людей (до колишньої церкви, яка тепер в руках РПЦ, приходить біля 12 осіб). Міліція обставляє хату о. Зеленюка постами і перешкоджає йому відправляти Богослужби.

ЗЯТЬ Л. БРЕЖНЄВА МОЖЕ БУТИ ЗАСУДЖЕНИЙ ДО РОЗСТРІЛУ

Москва. Колишній заступник міністра внутрішніх справ СССР Юрій Чурбанов може бути засуджений до смертної кари. Про це заявив у вівторок, 30-го серпня, на пресовій конференції речник міністерства закордонних справ СССР Геннадій Герасімов.

У 1971 році Ю. Чурбанов одружився з дочкою тодішнього генерального секретаря Леоніда Брежнєва, Галині. Зразу ж після цього почалося його швидке підняття по службовій драбині. Але після смерті тестя воно змінилося ще більш швидким падінням вниз.

Суд над Чурбановим, якого обвинувачують в багатьох „економічних злочинах", включаючи одержання хабарів на загальну суму 650,000 карбованців (понад 1.1 мільйона долярів за офіційним курсом), почнеться наступного тижня. За словами Г. Герасімова суд триватиме півтора-два місяці. Судити Чурбанова, як колишнього генерала, буде військова колеґія Верховного суду. Суд повинен вислухати зізнання понад 200 свідків. Вважають, що декому з чужинецьких журналістів дозволять бути присутнім у залі суду.

Газета „Правда" надрукувала велику статтю про Чурбанова і його злочини. Газета зазначує, що призначення Чурбанова на високий міністерський пост стало можливим тільки в часи „застою", коли такі призначення вирішувалися закрито і одноособово. Однак нема ніяких підстав твердити, що нині, в часи „перебудови", обговорення призначень на міністерські пости відбуваються всенародно. Але „справа Чурбанова" дає нинішньому режимові ще одну можливість осудити період „брежнєвського застою".

Виступаючи на пресовій конференції, Герасімов сказав, що тепер розробляється новий кримінальний кодекс, який передбачає більш гуманні покарання за „економічні злочини", який можливо виключить застосування смертної кари. Однак суд над Чурбановим буде відбуватися за діючим законодавством.

У той же день про „справу Чурбанова" розповіло пресове агентство ТАСС. Агентство Ассошіейтед Пресс передало з Москви, що справа зятя Брежнєва викликає велике зацікавлення у Совєтському Союзі.

ВІДВАЖНИЙ ВИСТУП ЖІНКИ ЗІ СОКАЛЯ

Ню Йорк (УГС). — У безпрецедентноу для періоду демократизації і гласности повідомленні Львівської прокуратури від 24-го липня про заведення кримінальної справи на учасників львівських мітингів написано, що кримінальна справа заведена на численні вимоги трудящих Львівської області. Як влада організовує ці вимоги, добре свідчить лист, одержаний редакцією „Українського Вісника".

„Шановний пане Чорновіл, Горині, Макар та інші!

Пише Вам громадянка із Сокаля, родом зі села Горбкова, що на Сокальщині. Я слідкую за подіями у Львові і душею разом з Вами усіма. Питання, які Ви виносите на всенародне обговорення, і рішення тривожать мене, всю мою родину, односельчан і друзів, яких я маю в Сокалі. Я, проста жінка, робітниця. Думки мої сходяться з Вашими, і я, вболіваючи за Вас, хочу сповістити Вам, як в селі Горбкові, моєму рідному, проводився 'сход села'. Такі 'сходи' жваві кореспонденти „Вільної України" проводили по всій області і на їх основі прокуратура Львова 'змушена' виносити свої рішення.

Люди зійшлися на виставу 'Росколяна' Дрогобицького театру, а керівники села і колгоспу, тобто голови, а з ними керівник по ідеології з райкому партії товариш Бриняк, поставили стіл посеред клюбу, перед сценою і оголосили сход села. Виступив товариш Бриняк (цілого виступу я не чула, бо спізнилася), охарактеризував Вас як націоналістів, що відстоюють бандерівців, які були буржуазними націоналістами. Що Ви всі маєте зв'язок з Америкою чи Канадою, звідти посилають Вам гроші, і Ви за ті гроші робите заколоти серед львів'ян, каламутите воду, прикриваючись перебудовою. Виступило ще три чоловіка: комуніст Красюнь — голова колгоспу 'Дружба', Явчун Марія Яківна — вчителька, і Прохура Марія — завідуюча бібліотекою, які сиділи за тим же столом і виступи свої прочитали з паперів, які їм, видно, дали. Після того голова сільради встала і оголосила, що зачитає звернення до місцевих органів, щоб вжили заходів до Вас. А я спитала: чому не надають слова нікому із людей, присутніх в залі? Вони замішалися. І спитав Красюн: „Може, хто виступить? Нема?" Я кажу, виступлю. Пояснила людям, хто Ви такі, за що боретеся і чого хочете, що Ваші інтереси є нашими інтересами. Спитала товаришів із-за столу: з якою метою вони займаються травлею, адже травля в нас законом забороняється. Пояснила всі Ваші вимоги і спитала: „Де тут антирадянська діяльність? Де націоналізм?" Зачитала копію заяви від 'Літературної України' до Президії Верховної Ради СССР 'Про мову' і пояснила людям, що боротьба за мову — це боротьба за націю, за нас, бо без мови нема національности. По питанню пам'ятників теж пояснила людям справжню суть — і буря оплесків мене буквально заглушила. Люди довго аплодували. Став тоді товариш Красюн сваритися і кричати на людей, а голова сільради встала і зі словами: 'Я зачитаю звернення, а ви мусите за нього проголосувати', зачитала звернення. Тоді я підійшла до трибуни і сказала, що я проти цього звернення. Я протестую і думаю, односельчани, що ви мене підтримаєте. Знову оплески. Голова зірвалася з місця, замахнулася на мене рукою і кричить, щоб я забиралася звідси: „Хто головує, ви чи Ми?" А я їй: 'Народ' і зви-

(Закінчення на стор. 3)

Українці візьмуть участь у Міжнародному фестивалі

Ричмонд, Ва. У днях 9-го до 11-го вересня, тут у Ричмонд центрі — поміж Ричмонд Колісеюм і готелем Марріот, під патронатом тамошнього „Бойс" клюбу, відбудеться щорічний Міжнародний фестиваль, участь у якому візьме українська група; українську програму організує 34-ий Відділ УНСоюзу — Братство св. Івана Хрестителя. Години фестивалю: у п'ятницю, 9-го вересня, поміж 5-ою і 10-ою вечора; у суботу, 10-го вересня, від 12-ої год. опівдні до 10-ої вечора і в неділю, 11-го вересня, від 12-ої год. опівдні до 8-ої вечора.

У програмі української групи: народні танці, виставка з нагоди 1000-річчя Хрищення України і кульмінаційна точка — виступ українського народного танцювального ансамблю „Лиман" з Балтимору. Буде теж прилавок, де можна буде набути українські традиційні страви. Доїхати туди треба з виїзду ч. 11 на шосе Інтерстейт 64 і 95.

За дальшими інформаціями можна звертатися на таке число телефону: (804) 232-3381.

Телевізійна станція виступила в обороні українського прапора

В 1976 році, з приводу 200-річчя ЗСА, Управа міста Філядельфії рішила вивішувати десятки національних прапорів на вулиці Парквей. Протягом останніх 12-ти років між ними повівав український синьо-жовтий прапор. Цього літа український прапор зник. Виявилося, що його хочуть заступити прапором УССР. Українці протестують. Ряд провідних американців піддержує українців, в тому головна телевізійна станція WCAU-TV 10 у Філядельфії.

Філядельфія (М. Б-й). — В понеділок і вівторок, 8-го і 9-го серпня цього року, філядельфійська телевізійна станція, русло 10, передавала три рази редакційне становище своєї телевізійної станції в справі проблеми українського прапора в Філядельфії такого змісту:

„Нас завжди дивує, як міські власті Філядельфії вміють вразити першу-ліпшу етнічну групу міста, навіть не знаючи того. Ось ця історійка: на вулиці Парквей повівають прапори багатьох народів, країн: Швеції, Польщі, Ірляндії і так далі. Між ними був український прапор, але його нема тепер. Здається, що місто побажало усунути названий прапор, бо Стейтовий департамент не уважає українську державу окремою реальністю поза СССР. Тож „гласность" надійшла до Філядельфії тяжким шляхом і тяжким досвідом. Українці нашого терену відбули короткий марш-демонстрацію, але їх зіґноровано. Це є значною помилкою і з цього є вся ця катавасія. Припускаю, що, коли б не була це доба „ґласности" й „перестройки", наш Стейтовий Департамент зобов'язувала б політика націоналістичної недоторканости українців. Тепер не так. На жаль.

„Вивісьмо ж прапор знову і назовім цей вчинок просто нашою власною закордонною настановою. Україна існує. Її люди є нашими добрими американцями і нашими добрими філядельфійцями, і тому філядельфійці повинні вивісити такий прапор на Парквеї, якого українці хочуть".

Згадане становище виголосив віцепрезидент і головний керівник станції Стів Коген.

Дуже важливо, щоб українці Філядельфії й околиць письмово або телефонічно подякували проводові цієї телевізійної станції

Адреса і телефон станції: Stephen J. Cohen, Vice President and General Manager, WCAU-TV 10, City Avenue and Monument Road, Philadelphia, Pa. 19131, Tel.: (215) 668-5510.

Л. ВАЛЕНСА МАЄ ПЕРЕГОВОРЮВАТИ З ПРЕДСТАВНИКАМИ УРЯДУ

Варшава. — Як поінформував речник „Солідарности" в середу, 31-го серпня ц.р., мають розпочатися переговори поміж провідником „Солідарности" Лехом Валенсою, а представниками польського уряду. Ця вістка однак ще не мала потвердження із урядових кіл, хоча повідомлення речника „Солідарности" появилося кілька годин після того, як Єжи Урбан заявив від офіційних чинників, що вони готові говорити із Л. Валенсою, якщо він залишить Гданськ і страйк, який там триває, закінчиться.

Але страйк ще далі тривав у вівторок, 30-го серпня ц.р., і далі не є ясним, чи вимоги які уряд поставив страйкуючі робітники виповнять.

Якщо справді дійде до переговорів — це будуть перші розмови поміж провідником „Солідарности", а польським урядом від 1981 року, коли проголошено було в Польщі вимковий стан у зв'язку із страйками польських робітників, а відтак заборонено діяльність „Солідарности".

Речник „Солідарности" Тадеуш Мазовєцкі поінформував чужинецьку пресу, що Л. Валенса виїде в середу, 31-го серпня ц.р., з Гданська до Варшави, щоби перевести розмови із міністром внутрішніх справ генералом Чеславом Кіщаком, як також із представниками Католицької Церкви.

Т. Мазовєцкі заявив також, що дальша доля страйку залежить від розмов, які мають буть переведені у Варшаві. Він надіється що розмови принесуть якесь договорення, а принайменше діялог поміж страйкуючими робітниками і польським урядом. Тому страйкуючі покладають велику надію на Л. Валенсу та його впливи. Рішення уряду таки говорити із представниками страйкуючих випливає із того, що рівень життя в Польщі драматично обнижується і економіка країни стоїть на критичній точці. Отож конечними є великі економічні зміни, які не можуть прийти так довго, як довго робітники є незадоволені і страйки продовжуються.

УКРАЇНСЬКІ І АВСТРІЙСЬКІ ЮРИСТИ ЗУСТРІЛИСЬ У ВІДНІ

Майкл Шенстон, канадський амбасадор до Австрії, вітає учасників спільної конвенції. Сидять (зліва): д-р Вальтер Шупіх, президент Австрійської адвокатської палати, д-р Юрій Данилів, президент Палати Українських Адвокатів Канади, і д-р Альфред Духек, генеральний прокуратор Австрії.

Відень, Австрія (П. Чумак). — У днях 30-го червня і 1-го липня ц.р. тут відбулася спільна конвенція Адвокатської палати Австрії і Палати Українських Адвокатів Канади та Асоціяції Українських Адвокатів Америки.

Ця конвенція була зорганізована для відзначення тисячоліття декрету князя Володимира Великого з 988 року, яким він проголосив християнство державною релігією України.

Це вперше в історії українських адвокатів на поселеннях відбувся такий з'їзд спільно з адвокатською палатою европейської держави.

З'їзд був взірцево підготований комітетами австрійським і українським. З австрійської сторони комітет очолював д-р Гаральд Фоглер-Дайнгардштайн, а з української — адвокат Іван Сопінка, тепер суддя Верховного Суду Канади. З'їзд, підготування до якого забрало майже два роки праці, проходив на високому професійному рівні, з участю юристів і суддів. З української сторони участь у нарадах брали також Богдан Футей, суддя Федерального суду у Вашінгтоні, Ярослав Росляк, суддя Верховного суду в Едмонтоні, і Євген Федак, окружний суддя з Ню Маркет, Онт. Крім українських адвокатів з Канади і Америки, у спільному з'їзді брали також участь: Адріян Єнкала, президент Асоціяції Українських Адвокатів у Великобританії, Ярема Тауридський, голова секції Українських Адвокатів при Асоціяції Високошкільників у Буенос Айресі, Аргентина, д-р І. Марчук з Гамбургу, Німеччина, д-р Ігор Тарко та д-р Олександер Сас-Залозецький з Відня. З'їзд проходив у престижевому віденському готелі „Маріотт"

О 9-ій годині ранку 30-го червня Вальтер Шупіх, президент Австрійської палати адвокатів, відкриваючи офіційно з'їзд, привітав учасників і при тому підкреслив важливість міжнародних зустрічей юристів і особливо підкреслив той факт, що цей спільний з'їзд відзначає 1000-ліття декрету київського князя Володимира Великого.

З українського боку, д-р Юрій Данилів, президент Української Адвокатської Палати Канади, офіційно відкривши з'їзд, привітав учасників і гостей в німецькій мові та коротко поінформував присутніх про українські адвокатські асоціяції у вільному світі і про українські громади в діяспорі. Вибір Відня для переведення цього з'їзду він пояснив тим, що столиця Австрії в порівнянні до всіх інших столиць Західньої Европи лежить найближче до столи

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

ЗАГОНИ АФГАНСЬКИХ повстанців посилили обстріл Кабулю і в багатьох місцях вступають в бої зі совєтськими окупаційними і урядовими військами приблизно в 10 милях від Кабулю. Минулої суботи партизани обстріляли кабульське міжнародне летовище. У зв'язку з пошкодженням летовища, полети довелося тимчасово припинити. Обстріл летовища був найбільшим після 25-го червня, коли партизани вивели з ладу вісім совєтських винищувачів. Минулої суботи стрільни вибухали у 500 ярдах від готелю „Континенталь" у центрі міста. Уряд не повідомив про жертви. Однак совєтське пресове аґентство ТАСС передало, що із-за „варварських" обстрілів убито чотирьох і поранено 12 мешканців. Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" передав з Кабулю: „Совєтські війська залишать афганську столицю в лютому. Що станеться потім? Муджагедіни уже стукають у двері". Відступаючи, совєтські окупанти залишають багато техніки, в тому числі винищувачі, гелікоптери, танки. Однак політичні спостерігачі і військові спеціялісти сумніваються, що все це допоможе маріонетковому режимові Наджібулли втримати владу після відходу „воїнів-інтернаціоналістів".

ЯК ПОВІДОМИЛО ЧЕХО-СЛОВАЦЬКЕ аґентство ЧТК, двоє в масках примусили летуна спортивного літака піднятися в повітря і перелетіти через кордон в Австрію. Це сталося на летовищі в Ґоліце, 60 км на північ від Братислави і всього 40 км від австрійської столиці. На австрійській території літак приземлився в сільській місцевості, і ті, що захопили літак, покинули його. Зразу після того летун піднявся в повітря і повернувся назад до Чехо-Словаччини.

МОСКОВСЬКЕ РАДІО повідомило, що в новому навчальному році, який в СССР починається 1-го вересня, ряд московських шкіл переходить на п'ятиденний навчальний тиждень. Одночасно п'ятиденка запроваджується для першокласників у всіх школах столиці. На думку керівників міністерства освіти, це дасть учням змогу ліпше організувати свій вільний час, більше займатися спортом і більш уважно виконувати домашні завдання.

В АМЕРИЦІ

В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ ІСНУЄ багато вуличних банд, до складу яких увійшли юнаки-бездомники, котрі розчаровані з життя і не вірять у майбутнє. В понеділок, 29-го серпня, вони відкрили конференцію миру, який нібито повинен існувати на вулицях Лос Анджелесу. Банди молодих хлопців постійно ходять по вулицях і стали загрозою для місцевих жителів, а також одні для одних, оскільки вони постійно воюють між собою. Поліція вважає, що потрібні негайні суворі заходи, інакше скоро сутички розростуться до таких маштабів, що може постраждати мирне населення.

В ПОНЕДІЛОК, 29-ГО СЕРПНЯ ц.р., Дж. Джексон прибув до Ню Йорку, щоб зустрітися з Качем, але посадник Кач відмовився від спроби Джексона урегулювати стосунки. Як відомо, він звинуватив Джексона у фальсифікації його відносин з Мартіном Лютером Кінгом.

НЕЗВИЧАЙНА КОНВЕНЦІЯ відбулась у Лас Веґасі. Це місто приймає всіляку публіку. Там зібралися „свінґери" — тобто звичайні люди, чоловіки й жінки, які хочуть, щоб їхнє сексуальне життя було абсолютно вільним.

В ПОНЕДІЛОК, 29-ГО СЕРПНЯ Ц.Р., Анна Конрад, мати заарештованого на днях у Західній Німеччині американського сержанта Клайда Лі Конрада переконана в тому, що її син невинен. „Він хоробро воював за свою батьківщину і не міг би зрадити її" — заявила по телефону кореспондентам Анна Конрад, що мешкає в м. Еласнс, стейт Огайо. Відставний американський сержант Конрад звинувачується в тому, що, користуючись доступом до секретних матеріялів, протягом багатьох років передавав секретні дані про збройні сили країн НАТО мадярській розвідці, звідки вони очевидно відправлялися до Москви. „Я певна, що він невинен", — заявила А. Конрад, звинувативши засоби масової інформації в „неправильному освітленні фактів". Правда, вона не повідомила, які саме факти були зображені в пресі неправильно. За її словами, останній раз вона бачила сина в 1985 році, коли він приїздив на зустріч випускників місцевої середньої школи. В неділю, 28-го серпня ц.р., одна західньо-німецька газета повідомила, що Конрад отримав за „свої послуги" 1,1 міл.дол. Раніше секретну інформацію передавав на Схід американський військовослужбовець мадярського походження, а після нього це почав виконувати сержант Конрад.

В ПОНЕДІЛОК, 29-ГО СЕРПНЯ Ц.Р., міністерство юстиції ЗСА заявило, що не має наміру оскаржувати рішення федерального суду, котре дозволяє Організації Визволення Палестини мати свою спостережницьку місію в Ню Йорку. В заяві Державного департаменту сказано, що таке рішення прийнято на підставі „зовнішньополітичних поглядів". Автори стверджують, що це відповідає інтересам ЗСА, які погодилися прийняти на своїй землі представників всіх країн плянети. Організація визволення Палестини належить до числа організацій, офіційно визнаних ООН. Американський Конґрес виступив за закриття ПВО на підставі того, що вона здійснює політику тероризму. З ООН також надійшов протест проти позиції Конґресу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Шпигунство і проблема етики

Шпигунство було, є і буде, бо кожна країна почувається безпечнішою, коли знає все можливе про потенціяльного аґресора. По нинішній день нема міжнародного апарату, який в зародку припиняв би вибух війни — Ліґа Націй була безсильна і розв'язалась, коли вибухла Перша світова війна. Об'єднані Нації стали фікцією, як противоєнна охорона. Конечність шпигунства стала навіть арґументом прихильників автора цинічної тези, що „всі засоби добрі, коли ведуть до цілі" — автором цієї тези був італійський філософ й політик Макіявелі (напереломі XУ і XУІ сторіч). Ця теза заперечує вартість етики в політичному житті. А проте любов батьківщини — це рушійна сила й одна з найбільших чеснот людини. І тому зрада батьківщини є ганьбою. Можна ще так-сяк розуміти такого зрадника який покликується на свою ідеологію. Джуліюс і Етель Розенберґи, які у 1951 році передали Совєтському Союзові тайну продукції атомової зброї, виправдували себе на суді, що вони — комуністи і вважали своїм ідейним обов'язком допомогти центрові комуністичного руху, який прагнув заволодіти над світом (їх обоїх стратили на електричному кріслі). Але три роки тому, у 1985 році, великий розголос набрало виявлення шпигунства, що ним займався американський моряк Джан Вокер, який продав большевикам засекречені коди американської морської фльоти. А сягаючи трохи назад — пригадується, що перед Першою світовою війною у всьому світі пролунала сенсація, що австрійська контррозвідка виявила, що полковник австрійського генерального штабу Редль був шпигуном на службі царської Росії. Він зрадив стратегічний плян оборони проти передбачуваного наїзду Росії. Два високі австрійські старшини прийшли до кабінету полковника Редля і мовчки поклали йому на стіл револьвер: він знав, що це значить і після виходу старшин — застрілив себе, щоби не бути центральною фіґурою у скандальному процесі на воєнному суді. Завдяки отриманим від австрійського полковника-шпигуна документів — російські війська розбили в першій стадії війни у 1914 році австрійців і дійшли були аж під Краків.

Від половини минулого тижня уся міжнародна преса повна щораз нових подробиць нової великої шпигунської афери, яку виявила західньонімецька контррозвідка у тісній співпраці із братніми організаціями Америки і Швеції. Шведські власті арештували прибулих туди з Німеччини двох братів (обидва лікарі) і їх сестру: Сандор Керчік, зразу признавав, що він і його брат Імре належать до сіті шпигунів, яку зорганізував і очолив американський сержант, нагороджений медалею за хоробрість у В'єтнамській війні, почесно звільнений з війська в минулому році, Клайд Лі Конрад. Він походить з малого містечка в Огайо, яке від років замешкував з дружиною німкенею у Бад Кройцнах недалеко центру військ ЗСА в Німеччині. Сержант Клайд Конрад тішався таким добрим ім'ям і таким довір'ям своїх військових властей та всіх що його знали, що він діяв, як совєтський шпигун уже 14 років. У помешканнях покищо семи арештованих в Західній Німеччині і Швеції знайшли наймодерніший шпигунський виряд, з комп'юторами, списками кодів та багатим матеріялом, який дозволяє ствердити, що саме Конрад і його аґенти вкрали із скриток Південно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО). Вкрадені документи фотографували, перевозили до Відня, відтіль до Будапешту і щойно з цієї мадярської столиці до Москви. Той окружний шлях, яким користувалися шпигуни, і строго законспірована причетність до шпигунської роботи (їхні дружини і сестри не підозрівали) дозволили шпигунам діяти так довго. За скупими інформаціями, що їх проголосив Пентаґон, найважливішим, що їх зрадили шпигуни, був стратегічний плян НАТО як боронити Західню Европу проти можливого наступу військ СССР. Передано теж Москві всі подробиці розташування у Німеччині американських військ, складів зброї, працюючих для війська фабрик, словом цінні для Москви інформації. Газети подали, що шпигуни заробили на цій зрадницькій роботі мільйони долярів. Єдина спонука, яка штовхнула отих шпигунів на отой зрадницький шлях, була жадоба гроша; жадоба гроша штовхає до вбивства і найгірших злочинів; жадоба гроша вбиває почуття чести, вона породжує той найбільший і найганебніший гріх, яким є зрада батьківщини за гроші.

Василь Сокіл

БІЙ ВИГРАНО — ВІЙНА ТРИВАТИМЕ

III.

Одне слово, про демократію дозволено говорити, а диктатуру партії не чіпайте.

Практично це стало виявлятися, коли заговорили про надання Радам їхнього права керувати життям суспільства. Тобто, ще раз нагадали про гасло — „вся влада Радам!" Багато промовців говорили про нагальну необхідність розмежування функцій партійного і державного апарату. Висловлювалися слушні рекомендації відібрати у партії неналежну їй ролю керівника у всіх сферах економічного, соціяльного, культурного життя країни, лишивши їй основну ролю — ідеологічного провідника суспільства. А в такому разі, — де ж тоді опиниться керівна роля партії в житті суспільства?

Це вкрай занепокоїло консерваторів. Почалося загальне вихваляння партії, приписування їй всіляких успіхів у відновленні ленінських принципів партійної діяльности, що ніби автоматично повинно відродити всенародну пошану керівній силі. А чимало від реторики стали переходити до практичних заходів. Органам совєтської влади, — кажуть, надамо все, що їй належить: вона, її депутати і виконавчі органи будуть наділені правами державних закладів: керуватимуть економікою, культурою, кадровою політикою областей, цілої республіки за всіма демократичними принципами. За вийнятком... Цілком дрібненький вийняток: головою Рад обов'язково мусить бути партійний керівник! Точніш, депутати рад нехай обиратимуться демократичним шляхом — таємним голосуванням і вибором одного депутата з числа кількох. А голова, тобто керівник Рад — крайових, міських, обласних і республіканських буде не обиратися, а ним автоматично стане секретар райкову, міському, обкому чи центрального комітету. Де ж тоді розмежування функцій партії і Рад. Не вмер Данило...

Широкий розмах гласности занепокоїв не тільки одвертих противників перебудови. Уже й раніш, про що нами згадувалося, лунали застережливі окрики: — занадто розбалакались оці письменники! Тепер ще гостріш деякі делегати виступили проти преси, окремих журналістів, редакторів журналів, письменників, які мовляв, переходять межі дозволеного. Не зважаючи на неодноразові репліки Горбачова в підтримку гласности, консерваторів — делегатів конференції вельми стривожили публікації журналістів. Про них навіть почали казати, що вони руїнники, дестабілізатори, кар'єристи, спекулянти, мало не провокатори...

Прикро, що тон таким майже погромницьким виступам подали, уявіть собі, два провідні керівники письменницьких організацій. Перший секретар СП СССР В. Карпов насмілився сказати таке:

— Колись, у сталінські часи багато писалося з метою знищення людей, — переважно чесних, незлатних захиститися від горлохватів і лизоблюдів того часу. Сьогодні читаючи злобні, неарґументовані, жовчні статті, я бачу в них той же стиль доносів і бажання скомпрометувати, „знищити" людину. Все це є боротьбою за владу, за володіння друкованими органами і керівними посадами, кар'єристичними замашками, пошуками популярности, заздрістю та іншим аж до націоналістичних проявів.

„Не називаючи жадного прикладу чи прізвища, Карпов в дусі сталінського очорнительства зробив донос на всю гласність!

Ще гостріше висловився секретар правління СП РСФСР Ю. Бондарєв відносно „безвідповідальної" гласности, обвинувачуючи працівників преси в таких гріхах, за які в сталінські часи їм усім було б забезпечена Колима і „психушки". Вони — бачте, — „використовують перебудову як засіб дестабілізації всього сущого, як ревізію віри і сумлінности. Вони підтримують лицарів екстремізму... піддають сумнівам усе, — мораль, мужність, любов, мистецтво, талант, сім'ю..."

Отак, бачте, згадалося про сумлінність, мораль, віру, любов!

За що ж такі обвинувачення пресі? Ю. Бондарєв уточнює: вони піддають ревізії „величні революційні ідеї генія Леніна, Жовтневу революцію, Вітчизняну війну..." І все це, за його словами, робиться організовано, старанно розраховано! Екстремістам немало вдалося в їхній стратегії, в заздалегідь створеній, продуманій позиції, щоб підірвати довір'я до історії, до старшого покоління... Це отрута, яка видається як лікувальний засіб".

(Продовження буде)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

40-ЛІТТЯ НТШ В АМЕРИЦІ І М. ГРУШЕВСЬКИЙ

У „Свободі" (чч.88-93, 1988) появилася довша інформативна стаття д-ра Я. Падоха про діяльність НТШ в Америці, яку автор поширив тематично також на інші періоди діяльности Товариства у Львові і Західній Европі.

Якщо ідеться про діяльність НТШ, то автор не згадав або пересочив один із найважливіших науково-видавничих проєктів НТШ, а саме англомовного видання перекладу „Історії України Руси", ініціятиву якого дав довголітній голова НТШ в Америці д-р М. Стахів. Це замовчання цього незреалізованого проєкту НТШ тим більше дивне, бо д-р Я. Падох один розділ своєї статті присвячує „Історії України-Руси" М. Грушевського, яку тепер уважає „національною біблією нашого народу" і „основою історії нашої батьківщини" („Свобода" ч. 91). Шкода, що теперішній голова НТШ не пішов слідами свого попередника д-ра М. Стахова і не причинився до реалізації англомовного перекладу цієї „національної біблії". Проте ми віримо, що англомовний переклад монументальної праці М. Грушевського, появиться, без огляду на різні перешкоди. Майбутні історики НТШ напевно об'єктивно насвітлять справу цього запроєктованого і незреалізованого проєкту, який міг стати одним із найважливіших видавничих проєктів не лише НТШ в Америці, але також НТШ в Канаді, Европі і Австралії.

Також доволі неясне твердження д-ра Я. Падоха відноситься до першої книги дев'ятого тому „Історії України-Руси" М. Грушевського. Автор пише, що Грушевський у передмові до даного тому згадує „про допомогу у готуванні свого твору своїми співробітниками у Києві та членами львівської археологічної комісії НТШ, зокрема М. Кордубі і В. Герасимчукові, що скріплює нашу горлість, з якою зараховуємо, коли не в цілості, то бодай у значній частині, твір свого голови НТШ до балянсу видавничої діяльности нашого „Товариства" („Свобода", ч. 91). Дев'ятий том, перша частина „Історія України-Руси", вийшов у Києві в 1928 році, тому не знаємо, чи його можна зараховувати до „балянсу видавничої діяльности Товариства"?

Історики, а заразом учні М. Грушевського, М. Кордуба і В. Герасимчук не були співавторами „Історії Руси-України", лише допомагали Грушевському у віднайденні деяких потрібних архівних матеріялів. За це вони й інші співробітники М. Грушевського дістали щиру подяку у його „Передньому слові" до 9-го тому, першої частини „Історії Руси-України" (Київ, 1928, стор. 5).

Любомир Винар,
Денвер, Кол.

Юрій Р. Рибак

ПОТРІБНІ ЕМЕРИТИ

Властиво існує різниця між емеритом і сеньйором. Звичайно, сеньйором вважають людину, яка вступила у повний вік соціяльного забезпечення, себто в 65-ий рік життя. Знову ж емерит — це людина, яка з власної волі або на пропозицію працедавця перейшла у стан відпочинку, забезпечивши свій дохід пенсією. Тому не дивно, що у цій групі знайшлися теж особи 50-их років життя ще сповнені енергії та романтичного наставлення до голубих мрій... І так як серед населення є бідніші і багатші, так само і між емеритами є такі, що перестерігають бюджет і такі, що мають доволі матеріяльних ресурсів, щоб зажити у свобідному почуванні скиненого обов'язку праці.

Завдяки покращанні умов пенсії і ті, що вкоротці до них прилучаться, мають більшу купівельну спроможність, ніж інша група населення у ЗСА. Почуваючи себе ще здатними до повного життя, шукають за новими спокійними місцями, де могли б забути про перелюднені вулиці міст, жити ближче природи та користати з різних розвагових улаштувань.

І тут можна завважити цікаве явище економічної симбіози. Малі місцевості, головно сільського характеру, не можуть втримати своє населення тільки з обрібки землі. Вони потребують індустрію, яка дала б зайняття надвищці мешканців. У минулому легка індустрія або фабрика великої корпорації сповняли завдання хлібодавця. Та прийшли зміни в економічній структурі ЗСА. Причиною цього — не лише чужа конкуренція але і самі продукти, які впарі зі зміною технології впливають на зацікавлення і смак покупців. Тому по селах зникають варстати праці, а мешканці ради хліба шукають його деінде. Старання стягнути нову індустрію вимагає багато зусилля і не все є в інтересі мешканців головно, коли мова про природне затримання якости довкілля. Тому і саме зубожілі місцевості у погоні за економічним рятунком звернули свої очі на нову індустрію, а це поселення емеритів. І знайшлось тут оправдання, бо приплив нових мешканців з грішми зміцнює місцеву економіку. Крамниці збільшують свої обороти більше услуг потрібно для мешканців, а будівельники зайняті новими проєктами. Місцевий уряд збирає більше податків при чому дуже мало або ніщо не видає на поширення служби безпеки чи розбудову і втримання шкіл. Банки реєструють нових вкладчиків капіталу, повітря залишається надалі чистим, а ляндшафт не переходить у пустелю...

Отже — самі позитиви, хоча подекуди буває натягнена атмосфера між автохтонами а новоприбулими...

У своїй студії з 1986 року Федеральний резервовий банк у місті Кензасі виявив, що зріст доходу на одного сільського мешканця був найбільшим якраз там, де місцева економіка сперлась на емеритах! Досі сільські власті не дуже оцінювали те, що емерити можуть для них зробити. Загально вважалось, що вони — це бідаки, яким треба допомагати... Та факти переконали, що емерит не буває завадою, а навпаки стає джерелом утворенні нових варстатів праці для місцевого населення. Тому і зрозуміло, що у сільських закутинах постають цілі самовистачальні оселі для емеритів. Теж буває, що велике число емеритів спроваджується до існуючих вже містечок, де знаходять безпечні вулиці, дешевші і вигідніші доми, чистіше повітря, менший гамір та натовп людей і почуття однієї громади.

Вважають загально, що між емеритами є багато заможних і тому, між іншим, у гірській околиці Массачусетс у Беркшир горах плянують будову 2,000 посілостей з яких найдорожча коштуватиме „тільки" понад чверть мільйона долярів. А тому, що ця околиця економічно підупала — нова оселя дасть сталий заробіток яким 700 мешканцям.

Кілька років тому компанія ЕКСОН старалась збудувати у Кольорадо оселю для своїх робітників зайнятих при видобуванні нафтової ропи із „Oil-shale". Але нафтова ситуація змінилась, прийшлось продукцію стримати, а будова оселі застрягла у своїх плянах.. Що ж тут робити?... Після довшого роздумування комісія вирішила, що найкращою фінансовою розв'язкою буде намічені пляни будови дещо змодифікувати і примінити до потреб... емеритів. Нині живе там уже понад 1,500 осіб.

І лише так подумати як легко можуть змінятися пляни. Як скоро можуть люди примінюватися до нових обставин. Яке прекрасне почуття для тих, що своє відпрацювали і не є завадою іншим, а навпаки причинюються до розвою економіки, а ними є ніхто інший, як потрібні емерити!

А якже справа з потрібними емеритами нашої етнічної групи в ЗСА? Тут і там можна завважити менші чи більші, бідніші чи багатші скупчення поселення, що розташувалися у стейтах: Ню Йорк (1), Пенсильванія (2) та Фльорида (14). І коли ли б хтось завдав собі труду і зібрав та впорядкував статистичні інформації, то мав би підставу для об'єктивної оцінки соціо-економічного впливу поселення наших американських та канадських емеритів на економічні, місцеві довкілля у ЗСА... А покищо на сторінках нашої преси, поруч згадок розбудови житлових приміщень, читається про емеритську активність у церкві та громаді.

ДОПОВНЕННЯ ДО ЗВІТУ

У своїй вичерпній статті п.н. „Посвячення пам'ятника слави УПА в Овквиллі („Свобода" з 9-го липня ц.р.) Н.Н. — автор статті написав, що „до акту відслонення пам'ятника були запрошені: сотник УСС Антін Грицина, представник українських армій і військових формацій часів Першої світової війни...", але забув додати, що Антін Грицина, був також поручником Дивізії „Галичина" у Другій світовій війні.

Рівнож автор забув згадати, що до Почесного Комітету входив і брав участь у відслоненні пам'ятника голова Крайової Управи Братства кол. вояків І-ої Української Дивізії — Української Національної Армії Лев Бабій, як і факт, що від Братства був зложений вінок у стіп пам'ятника.

Ці доповнення є важливі особливо тому, що як сказав у своєму слові член Ділового Комітету, старшина УПА Віктор Новак, що після боїв під Бродами багато дивізійників поповнило ряди УПА. Ясно про це пише дивізійний старшина артилерії поручник С. Левицький, який після Бродів вступив до УПА: „не було в УПА такої частини де не було б дивізійників".

На закінчення ще хотілося б, відмітити, що у посвяченнях пам'ятника брав також участь Данило Шумук, старшина УПА, політвиховник, член Крайового Проводу УПА-Північ і довголітній в'язень польських, німецьких та совєтських концентраційних таборів і тюрем.

К. Когутяк, Торонто, Онт.

**ДОРОГІ БАТЬКИ!
ПОСИЛАЙТЕ ВАШИХ ДІТЕЙ
ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ! УКРАЇНА
НЕ МОЖЕ ВТРАЧАТИ СВОЇХ РІДНИХ
ДІТЕЙ! БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ,
МОЛИТВИ, КНИЖКИ, ЖУРНАЛУ, МУЗИКИ,
ПІСНІ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ
ДИТИНИ.**

УКРАЇНСЬКА ГЕЛЬСІНКСЬКА СПІЛКА

ДЕКЛЯРАЦІЯ ПРИНЦИПІВ

III.

10. УГС стоїть за передачу фактичної влади в республіці із рук компартії в руки обраних демократичним шляхом рад народних депутатів. Вибори до рад, на яких буде виставлено одного кандидата на одне місце, повинні вважатися недійсними. Це положення має поширюватися і на вибори президента (голови Верховної Ради) федерації та президента (голови Верховної Ради) республіки, яких належиться обирати прямими виборами не більше як на два терміни підряд. Право висувати кандидатів у депутати повинні мати усі партії, спілки, неформальні об'єднання і просто ініціятивні групи громадян, які попередньо зберуть на підтримку свого кандидата обумовлену кількість підписів виборців округи (наприклад, тисячу).

Українська Гельсінкська Спілка має намір на виборах до Верховної Ради СССР весною 1989 року виставити своїх кандидатів у якомога більшій кількості виборчих округ.

11. УГС вважає, що народ України повинен стати дійсним господарем своїх природних багатств і ресурсів, будуючи взаємини із іншими республіками федерації та іншими державами на принципах взаємної вигоди. Основою національної економіки України повинен стати республіканський госпрозрахунок і самофінансування. Союзні міністерства необхідно ліквідувати і замінити координаційними комітетами із обмеженими функціями узгодження, посередництва і обміну економічною інформацією.

Для стимулювання економічного процвітання республіки УГС вважає необхідним максимальне заохочення приватної ініціятиви, яка може виявитися у перетворенні частини державних промислових підприємств в акціонерні чи кооперативні, у добровільному виході селян із колгоспників із землею для приватного господарювання чи створення кооператив різного типу, у праві окремих осіб, кооператив та спілок на придбання засобів виробництва. Втручання держави в господарське життя може відбуватися тільки економічним стимулюванням (кредити, пільгове оподаткування та інші), а не голим адмініструванням. Домінувати повинна ринкова економіка із вільним ціноутворенням. В умовах республіканського госпрозрахунку стане неможливим дальше нарощування промислових потужностей екстенсивними способами в економічно перенасичених районах, а незалежний від центру республіканський уряд дістане змогу стимулювати натомість господарський розвиток відсталих районів з прихованим безробіттям, не допускаючи таким чином ні відпливу населення в значних розмірах за межі республіки, ні організованого централізованим плянуванням економіки зумисного припливу населення з інших республік (насамперед із Росії) для розмивання етнічного складу населення України. Промислові підприємства, об'єднання і кооперативи повинні мати право на економічні зв'язки із закордонними підприємствами і об'єднаннями. Корисним було б залучення матеріяльних засобів і економічного досвіду української еміґрації.

12. Охороняючи соціяльно-економічні права людини, держава повинна ґарантувати мінімум матеріяльних благ тим, хто цього потребує (встановлення порогу „бідності", допомога по безробіттю). Повинна заохочуватися також доброчинна діяльність громадських організацій та окремих осіб. Але спроби ввести хоча б відносну рівність в оплаті праці і прибутках привели б до застою і реґресу суспільства.

Відновлення соціяльної справедливости УГС бачить не у зрівнялівці, яка була однією з головних причин занепаду економіки, а в рівному скороченні бюрократичного апарату („нової кляси"), що паразитує на народній шиї, у скасуванні всіх без вийнятку соціяльних привілеїв партійно-совєтського бюрократичного апарату) спецобслуговування продуктами і промисловими товарами, спецлікарні, спецкурорти і зони відпочинку, персональні машини, поїздки державним коштом закордон, привілеї дітям і родичам при здобутті освіти і працевлаштуванні, позачергове одержання кращого житла тощо).

УГС буде добиватися справедливої системи соціяльного забезпечення (пенсії трудящим та інвалідам — не нижче середнього рівня зарплати в республіці із надбавками пропорційно рівню інфляції; зрівняння права на пенсійне забезпечення громадян всіх професій і соціяльних прошарків за віком і стажем, включаючи армію, міліцію, органи безпеки, вийняток залишивши тільки для робітників на особливо важких та шкідливих роботах; включення до стажу трудової діяльности праці на підприємствах концтаборів). Потребує повної перебудови система охорони здоров'я, що є причиною високої смертности, зокрема дитячої, та зниження тривалости життя.

13. УГС вважає, що у зв'язку із злочинною централізаторською політикою союзного уряду і союзних міністерств, що не рахувалися з інтересами населення України, республіка опинилася перед загрозою екологічного геноциду (екоциду). Ми будемо добиватися не тільки припинення будівництва нових атомних реакторів, але й згортання уже побудованих в Україні АЕС із заміною їх альтернативних енергетичними засобами та припинення експорту електроенергії з території України. Ми — за перегляд структури української промисловости з поступовим анулюванням шкідливих виробництв (передусім хемічних) в зонах промислового перенасичення, за припинення будівництва екологічно небезпечних гідротехнічних споруд, за винесення кожного більшого проєкту промислового будівництва на широке всенародне обговорення.

14. УГС відстоюватиме суворе дотримання передбачених Універсальною декляраціею прав людини, пактами ООН та Прикінцевим актом гельсінкської наради основних прав і свобод громадян, найперше — визнаної всім цивілізованим світом свободи висловлювати власні погляди і поширювати ідеї незалежно від кордонів. Це — аксіома демократії, що повинна бути забезпечена конституційним правом створювати незалежні громадські організації, в тому числі опозиційні до уряду й правлячої партії, правом пропорційного користування державними засобами масової інформації створювати власні незалежні видання із забезпеченням необхідною матеріяльною базою; правом організовувати мітинги, збори, дискусії; правом мати вільний доступ до всякої інформації (крім чітко окреслених питань військової таємниці) в тому числі до матеріялів архівів, до всіх нормативних актів, дипломатичних документів, які зараз заховані у спецфонди; правом мати доступ до радіопередач, книг, періодиків з інших країн світу, що освітлюють проблеми і події з різних ідейних позицій.

15. УГС виступає за перегляд Кримінального кодексу УССР, за вилучення з нього антидемократичних статтей; ст. 62 („антисовєтська пропаганда й агітація"), ст. 187-І („наклепницькі вигадки" на державний лад), статтей, що

(Закінчення на стор. 3)

ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ У ВАШІНҐТОНІ 7-9-го ЖОВТНЯ: НЕ ЗАБУДЬТЕ ЗАМОВИТИ НІЧЛІГ В ОДНОМУ З ГОТЕЛІВ!

Згадуймо добром

Під час Панахиди за спокій душі молодої людини, яка покінчила життя самогубством, священик у прощальній промові звернувся до родини й присутніх такими словами: „Вашого прикрого горя не втишать ані людські співчуття, ані слова розради, один тільки час пригоїть трохи цю болючу рану. Не нам судити цей трагічний вчинок, осуд полишім Творцеві, а ми стараймось згадувати добрі вчинки покійного і це облегшить вам біль, опечалена родино".

Нема на світі страшнішої трагедії, ніж втратити дитину, це зрозуміє тільки той, хто пережив це горе. У хвилях розпуки, туги і безнадійности прагадуються слова цього священика і за його порадою стараюся тамувати нестерпний біль — „мій Чорнобиль".

Ти був такий маленький, ледве ходив, як ми з табору ДІПІ у Регензбурзі прибули до міста „братньої любови" — Філядельфії. Тяжкі були це початки, не знали ми англійської мови, незвичні були до тяжкої фізичної праці і треба було багато часу, щоб привикнути до нових обставин і гарячого вологого клімату влітку. До цього ми змушені були купити хату, бо ніхто не хотів „рентувати" мешкань людям з дітьми. Нам пощастило купити хату за дешеву ціну поблизу гарного великого Фермонт парку, де в неділю сходилося багато українських родин, а всі діти мали змогу свобідно проводити час серед гарної природи. Можливо це оточення вплинуло на формування твоєї доброї душі, вразливої на красу і людське горе.

Пригадую, як ми гонили бідного хворого котика, а ти потаємно прийняв його і у комірці біля хати захистив від холоду і голоду. Опісля як ти підріс і почав ходити до школи, за приміром товаришів ти „взявся за бизнес" — розносив, а опісля продавав часописи, щоб мати гроші на особисті видатки. Ти змалку дуже любив мистецтво, особливо театральне і фільмове. Хотів ти, щоб і інші мали змогу побачити ці чудадива американської техніки і культури. Як раділа старенька Олена Цегельська, котра писала такі гарні оповідання для молоді, як ти вручив їй квиток на прекрасну музичну постановку „Камельот". Вона зі сльозами в очах згадувала цей твій здавалося б маловажний вчинок, але такий важливий для людини самітньої і забутої.

Які це були щасливі часи, коли в нашій скромній хаті роїлося від людей. Нас, рідні, було вісім осіб, а крім цього багато гостей-скитальців. Від веселого гомону твоїх товаришів забувалося про тяжку працю і чужину. І тоді коли інші родичі лишали дітей самих у хаті і журилися ними під час праці, я була спокійна, бо знала, що ти є під опікою добрих батьків твої товаришки Ірки Палевич. У мене посьогодні залишилася пам'ятка — порцеляновий комплект на горілку з українським орнаментом, якого ти купив мені на Союзівці, їдучи з родиною Ірки на прогульку. З яким захопленням розповідав ти по повороті до хати про красу Кетскильських гір, гарні приміщення Оселі Українського Народного Союзу, великий басейн, в якому ти купався досхочу, про твою першу подорож у далекі світи.

Завдяки тобі побачила я опісля соняшну Фльориду та прекрасну Каліфорнію. Разом ми відбули довгу подорож незабутньою дорогою понад морем до чудового міста Сан-Франціско. Як гаряче я молилися, коли ти часто летів з Лос Анджелесу до Ню Йорку і як я раділа, дізнавшись, що ти вже вдома на 7-ій вулиці у доброї пані Стефи диби, яку ти називав другою мамою. Пані Стефа і тета Марійка Левицька часто згадують усі вистави, фільми і опери, на які ти не раз нас брав. Бо чи можна забути такі переживання як прем'єру „травіятта" з участю Пласіда Домінго? Тоді як публіка під час „стоячої овації" кричала браво, ми з тетою Марійкою не могли слова промовити, тільки плакали над трагедією Віолети і зі щастя, що Господь наділяє людей такими талантами як Домінго. Ми не могли зрозуміти, як ти дістав тоді квитки, коли так багато людей відходило від каси без них. Або тоді, коли ми разом з пані Стефою переживали музичну постановку „Зорба" з незрівнянним актором Антоні Квіном, а після вистави ми слухали чудову оркестру з Відня у готелі „Пляза" і смакували пишний сирник з гарячою шоколядою.

Твою вразливу душу на красу я зрозуміла тоді, як верталися ми домів після опери „Гансель і гретель". Падав пухкий сніг, а ти ловив його, тішився і говорив: „Дивіться який чудовий світ сотоврив Господь, який прекрасний Ню Йорк під покривалом білого пуху". Було так урочисто і гарно, що хотілося впасти на коліна і дякувати Творцеві за це все прекрасне.

А тоді, коли нестерпною жарою дихали вулиці Ню Йорку і ми стояли біля фонтани у Лінкольн Центрі і вдруге переживали „Камельот" з Річардом Бритоном, а особливо цю сцену, як король Артур передає меч молодому хлопцеві і визнає його лицарем, а публіка в патріотичному захопленні витирала сльози. Тоді я розказала тобі про наших великих акторів, які силою свого слова і таланту будили поневолений нарід. Я розказувала тобі про світової слави співачку Саломею Крушельницьку, якій великий композитор Джеакомо Пуччіні кланявся, про драматичну артистку Марію Заньковецьку, що від сили її слова будився нарід з царського ярма, про оперових співаків Олександра Мишугу і Модеста Менцінського, яких цілий світ гостив на своїх сценах. Про них оповідала мені багато моя мама, твоя бабуся, яка так як ми любила це найкраще Богом дане людям — театральне мистецтво. Про великих акторів Миколу Бенцаля, Блавацького, Совачеву, Рубчака, Стадника і інших я оповідала тобі багато, бо бачила їх на убогій сцені родинного міста Яворова, а опісля на розкішній сцені Великого Театру Львівської опери. Довго стояли ми біля шумливого водограю і величавого будинку Ню Йоркської опери, а спомини несли нас на рідні землі в ті далекі часи, коли талановиті діти нашого народу служили українській Мельпомені.

Коли буваю в Ню Йорку, часто стаю перед великими афішами з оголошеннями музичних вистав на Бродвеї, тоді гірко плачу і питаю, чому це щастя, це гарне незабутнє, яке я завдяки тобі пережила, минуло безповоротно.

Ірена Ванчицька

СЛІДАМИ НАШОЇ ІСТОРІЇ

До величавих ювілейних святкувань 1000-ліття Хрищення України-Руси, які відбулися на початку липня 1988 року в Римі-Ватикані, долучився ще спомин триденного перебування в Константинополі-Стамбулі, де ми ходили слідами нашої історії.

13-го липня делегація СУМ у складі 22-ох осіб під проводом голови Крайової Управи СУМ в ЗСА д-ра Аскольда Лозинського виїхала до Стамбулу, щоб там зустрітися з Вселенським православним Патріярхом Димитрієм І з нагоди святкувань 1000-ліття Хрищення України. З причини хвороби Патріярха ми зустрілися з ним аж у суботу, 16-го липня. До того часу ми мали можливість оглянути докладно це старинне місто, де схрещуються дві культури — Сходу і Заходу, з його численними історичними пам'ятками. На кожному кроці ми зустрічали сліди нашої історії, починаючи від княжих часів Київської Руси, коли наші князі ходили в походи на Візантію, як Олег Віщий прибив свій щит на воротах Царгороду, наша княгиня Ольга прийняла тут християнську віру, а за князя Володимира Великого вся Київська Русь прийняла звідтіля Христову віру.

Від 395 року розпочинається Візантійська імперія із її славним минулим, як другий центр християнства, якої столицею був Царгород - Константинополь (назва від імператора Константина). Тут знаходиться така перлина християнської культури як собор св. Софії — Божої Премудрости, що сягає початків першого тисячоліття, найбільша світова будівля того часу. Від середньовіччя це осідок отоманської-турецької імперії. Турки прийшли сюди як завойовники з Азії і принесли зі собою іслямську віру й азійську культуру. По Першій світовій війні Туреччина стала республікою і столицю перенесли з Царгороду до Анкари в Малій Азії. Тепер Стамбул-Царгород начисляє 5,5 мільйона мешканців і хоч вже не є столицею, далі залишився найбільшим культурним, торговельним та туристичним центром Туреччини. Положене між Европою і Малою Азією, це місто двох культур і двох континентів. Босфорська затока розділяє його на дві частини: европейську і азійську, які сполучені між собою двома великими мостами.

Теперішній Стамбул — місто з численними мечетями та високими мінаретами, з яких п'ять разів денно розноситься монотонний спів-молитва мусулманських священиків-мурзів. Мечеті, яких тут багато, добре вдержані, бо ними піклується держава. Дві найголовніші — це мечеть Сулеймана, біля якої є гробниця султана Сулеймана Великого І та його останньої дружини, нашої землячки, колишньої української бранки Настусі, перезваної на Роксоляну — „Квітку Сходу". „Вона своїм розумом, — розповідав нам провідник-турок, — стала першою жінкою султана й свого сина зробила наслідником турецького престолу, за що її недолюблюють турки". Друга мечеть, т. з. „Синя", побудована на взір собору св. Софії, дуже величава і гарна, кажуть, що найкраща в мусулманському світі. Одначе величиною менша від собору св. Софії. Дохід зі стамбульських базарів держава віддає на вдержання і упорядкування тих мечетів. Коли ми ввійшли до старинного собору св. Софії, який після завоювання мусулманами був перетворений на мечеть, а тепер є музеєм, ми відчули велич будівлі, чудові фрески, хоч і приблідлі, бо час робить своє. Тут відчувається велике занедбання і недогляд. Мимо волі напрошується порівняння і спільність долі з іншим собором св. Софії в Києві, якого теж перетворено на музей і яким теж ніхто не турбується, бо він призначений на знищення. Пригадується сентенція, як казали старі римляни: „Горе переможеним".

Ми мали теж змогу оглянути султанські палати Отоманської імперії, багаті на золото та дорогоцінні самоцвіти, що їх здобули турки, завоювавши півсвіту. Тут насувалися нам рефлексії, що все має кінець і могутніші імперії мусять мати теж свій кінець.

Завдяки доброму нашому провідникові-туркові ми мали змогу переїхатися кораблем довкруги міста через Босфор аж до Чорного моря. Оглянули оба береги міста: европейський і Малої Азії і по азійському боці бачили Скутар, де наші козаки-бранці сиділи в турецькій неволі і виглядали долі-волі. І знову перед нашими очима стають картини далекого славного минулого українського народу: чайки козацькі на Чорному морі та бурхливе море, яке, за словами Т. Шевченка, „любило завзятих, чубатих слов'ян".

Давні часи, а такі дорогі і незабутні!

Найбільшу приємність справила нам поїздка до берега Чорного моря, де ми мали нагоду покупатися у теплому чистому морі. Опісля під проводом о. Дмитра Сеніва, звернені в сторону України, відмовили молитви, відспівали „Боже Великий" та на хвилину полинули думками до наших рідних в Україну, „на нашу не свою землю". Цей момент був дуже зворушливий. Не забули ми теж взяти зі собою води з Чорного моря.

Треба ще згадати про стамбульські базари, що є великою атракцією того міста. Там можна купити дуже гарні і вартісні речі: різні мистецькі мосяжні вироби, килими, шкіряні та золоті вироби і то по дуже поміркованих цінах. Розуміється, треба торгуватися, як всюди на Сході. Наша молодь не забула оглянути також льокалі з турецькими екзотичними народніми танками, т. з. белли денс. Багато говорив наш турок-провідник про засновника та реформатора турецької республіки Мустафа Кемеля Ататюрка, який в 20-их роках провів великі реформи та европеїзацію Туреччини й рівноправність жінок. Одначе ми завважили, що не зважаючи на гарячу погоду, на вулицях міста багато жінок закутані аж по очі в чорні хустки, яким, видно, західня цивілізація не імпонує і вони воліють свої прадідні звичаї.

В останній день нашого побуту в Царгороді-Стамбулі ми мали авдієнцію у Вселенського православного Патріярха Димитрія, який нас прийняв дуже сердешно. Сама особа Патріярха дуже скромна як теж скромний його патріярший двір та його церква. Д-р Аскольд Лозинський привітав патріярха від імени сумівської молоді, зазначуючи, що цього року український народ відзначає своє 1000-ліття християнства, яке прийняв саме з Царгороду. Представив делегатів СУМ-у від поодиноких країн поселення. Він висловив вдячність сумівців за те, що Патріярх не поїхав до Москви на відзначення нашого ювілею Російською Православною Церквою як ювілею Росії. Патріярх Димитрій висловив вдоволення нашими відвідинами та що наша молодь відшукує свої духовні коріння і традиції, підкреслюючи, що ця молодь — це перше покоління другого християнського тисячоліття України і це фундамент, на якому виростатиме християнство другого тисячоліття. „Ви маєте бути сильними, — сказав патріярх, — щоб і наступні покоління українців могли виконати заповіти князя Володимира Великого. Шануйте ваші традиції і передайте вашу спадчину наступникам". Він сказав, що найбільшим святом для українського народу в майбутньому буде свято воскресіння української держави і це для українців буде такою ж врочистістю як Тисячоліття Хрищення.

Опісля сумівська молодь передала Патріярхові дарунки: прекрасну ікону Богоматері Неустаючої Помочі виконання мисткині М. Стойко, різьблену тарілку роботи І. Захаркова та писанки в відтворенням Володимира Великого роботи Р. Гущака.

Після авдієнції, яка тривала цілу годину, та спільної знимки, сумівська молодь ще відвідала патріяршу церкву. Тут спільною молитвою і гимном „Боже Великий" закінчено цю нашу місію.

Повні свіжих вражень і задоволені з добре виконаного національного обов'язку, ми повернулися в суботу по полудні до Риму.

М. Л.

Українська...

(Закінчення зі стор. 2)

передбачають покарання за релігійну діяльність, за „тунеядство"о, порушення пашпортного режиму тощо, за різке зменшення покарань, зв'язаних із позбавленням волі, за скасування смертної кари. УГС буде добиватися звільнення всіх політв'язнів, повної регабілітації всіх, хто був засуджений за переконання, ліквідації спецпсихлікарень („психтюрем"). КГБ має бути ліквідований або скорочений і реорганізований із зняттям з нього функцій політичної поліції. Потребує реорганізації судочинство, із зміною судової „трійки" демократичними формами суду (наприклад, судом присяжних). Право на адвокатський захист має бути введено з моменту пред'явлення звинувачення. Необхідна гуманізація виправно-трудової системи. В'язні мають відбувати покарання за місцем вчинення злочину, вивезення в'язнів за межі республіки недопустиме.

16. УГС стоїть за скорочення армії до розумних меж, необхідних тільки для оборони, із скеруванням звільнених фондів на піднесення добробуту народу. Військова служба повинна проходити на території республіки в республіканських військових формуваннях. У перспективі бачимо перетворення військової служби в добровільну і оплачувану, як у деяких демократичних країнах світу.

17. Право на працю передбачає створення умов для його повноцінної реалізації. Але примушування під загрозою засудження — це форма рабства, що суперечить міжнародним правовим нормам. УГС виступає за створення незалежних профспілок як найдійовішого органу соціяльного захисту особи (досягнення нормальних умов праці, належної оплати та інше).

18. УГС відстоює необмежені права віруючих на створення релігійних громад свого віроісповідання та виступає за легалізацію Української Греко-Католицької та відновлення розстріляної Української Автокефальної Православної Церкви, за припинення переслідування євангельських християн-баптистів, п'ятидесятників послідовників свідомості Кришни та інших вірувань. Рада в справі вірувань та її відділення на місцях, що стали знаряддям переслідування віруючих, повинні бути ліквідовані. Має бути гарантоване право не тільки антирелігійної, а й релігійної пропаганди.

19. УГС буде добиватися виконання владою гарантованих міжнародними документами прав людини, що їх ратифікував уряд СССР, прав на вільний вибір місця проживання (ліквідації пашпортної системи і регляментованих прописок), на вільний в'їзд і виїзд з республіки, як і у інші республіки Союзу, так і в будь-яку країну світу.

20 УГС вважає, що в усіх найважливіших питаннях, що зачіпають інтереси всього населення України або значної його частини, необхідно проводити всенародні референдуми, забезпечивши перед тим необхідний час і можливості для роз'яснення позицій та вільної агітації.

∴

Декларація принципів Української Гельсінкської Спілки, як і доданий статут УГС, вироблені існуючою з 1976 року Українською Гельсінкською Групою, яка на цьому складає свої повновласті і входить повним складом до Української Гельсінкської Спілки.

Декларація принципів УГС та статут діють тимчасово до затвердження на установчих зборах УГС, які відбудуться після організації обласних рад УГС. В дальшому зміни в Декларацію принципів та статут можуть вноситися Всеукраїнською Координаційною Радою УГС на подання обласних організацій.

**Виконавчий Комітет
Української Гельсінкської Групи**

7-го липня 1988 року.

Попрощали талановиту гуцулку

Гуцульська громада у Філядельфії понесла велику втрату, коли 17-го червня ц.р. відійшла з цього світу бл. п. Параскева Олексюк. Вона народилася в селі Шешори на Гуцульщині в 1898 році. П. Олексюк походила з великого роду Ткачуків. Лише в її родині було 12 дітей, з них жило шестеро дівчат і три хлопці. Змалку виявила замилування до ткацтва і з-під її рук виходило не тільки тонке полотно, але й запаски і взористі верети. Вміла також писати гарні писанки місцевими складними взорами та вишивати гарні гуцульські взори. З подружжям їй пощастило — вона вийшла заміж за свідомого і талановитого хлопця Степана Олексюка. Не тільки він, але ціла родина була громадсько свідома. Його батько Іван був знайомий з Іваном Франком. Будучи грамотним — це знакомство мало великий вплив на те, що він з іншими шешорцями розпочали пробуджувати своє село ще далеко перед Першою світовою війною. Згодом це дало почин до заснування „Просвіти", Т-ва „Січ" та інших установ.

Парася зуміла належно достосуватися до обставин і родини. Вона підтримувала свого чоловіка в його громадській роботі, і сама брала в ній жваву участь. Належала до гуртка жіночої громади в Шешорах і була якийсь час його головою. Також була членкою „Просвіти", де працювала в аматорському гуртку, в хорі та інших самодіяльних виступах. Це, можна сказати, примірне подружжя не мало своїх дітей, але коли ще так молодою померла мати Параскеви, вона взяла до себе наймолодшого братчика Дмитра, якому тоді було три роки, і який так і до останку залишився з ними.

Коли після Другої світової війни прийшлося покидати рідну землю, Парася не вагалася, бо пам'ятала першу окупацію і те, що вони тоді пережили. Разом з іншими з Шешор Олексюки виїхали на захід вже з дорослим Дмитром і старшим братом Василем. Перебувши скитальщину, в 1950 році виїхали до Америки і поселилися у Філядельфії. Тут, так як всім, початки були тяжкі, Парася працювала в кравецтві, вела хатню господарку. Згодом знову влучилася в громаду. Стала членом Братського Союзу та інших установ, а головно — основоположником свого рідного гуцульського товариства „Черемош" у Філядельфії та активно там співпрацювала. Передплачувала жіночий журнал „Наше Життя", стала членом Українського Музею та меценатом Українського Освітньо-Культурного Центру у Філядельфії.

Треба згадати, що Парася також не забувала про свої писаночки і тут, в Америці, які вже мали своє признання у реґензбурзькому таборі. Вже при першому великодньому святі у новій країні поселення Парася написала кілька писанок, щоб, за звичаєм, посвятити їх та обдарувати своїх рідних і приятелів. Вони подобалися новим співжителям, і вона почала писати вже на замовлення багато років аж до смерти, тобто до 90-го року життя. Можна сказати, що Парася впровадила писанку з Шешор в українську громаду Філядельфії і околиці. А коли Український Музей у Ню Йорку розписав конкурс на обрядове печиво, Парася також взяла в ньому участь. Вона у співпраці з кузинкою Анною Василащук відтворила весільне печиво і весільне деревце свого села Шешор. Вони убрали різнорідними паперовими прикрасами „деревце" (як середньої величини різдвяна ялинка) а під ним спечений „струцень". Це — подовгастої форми булка з пшеничного тіста (для якої треба було робити спеціяльну посуду з гарно переплетеним верхом. До того так само переплетені круглі два колачі з отвором всередині. Струцень обов'язково прикрашений віночком з барвінку чи мірти, позолочений позліткою. Той показ захоплював відвідувачів виставки обрядового печива, а виконавці одержали за те признання.

Але не минула лиха доля Парасю тут на чужині: у 1964 році вона пережила велику втрату — передчасну смерть свого дорогого чоловіка Степана. За ним тужила вся гуцульська громада і ті, що його знали, бо він був громадською людиною, безмежно любив свій народ, свою чарівну Гуцульщину, за якою тужив ціле життя. Сумні дні настали Парасі, але з нею були її брати, яким вона була за матір, та з якими прожила ще 24 роки, аж поки не покликав її Господь Бог до себе. В її особі відійшла талановита гуцулка, що плекала свої таланти як довго могла, щоб виконати заповіт того талановитого племени на чужині. Гуцульська громада та ті, які знали Покійну, вшанувала її в останній дорозі, прибувши численно на похорон. Збірка на поминках як нев'янучий вінець на могилу Покійної принесла 1,600 дол. на видавничий фонд монографії „Гуцульщина" при УСОГ, та 600 дол. на Український Освітньо-Культурний Центр у Філядельфії.

Л. Б.

Відважний...

(Закінчення зі стор. 1)

кайте до того, що тепер народ буде говорити, а ви слухати і виконувати'. Вона сіла з виглядом затравленої вовчиці. А товариш Красюн оголосив: 'То все. На тому ми закінчили'. Але його вже ніхто не слухав, бо, поаплодувавши мені, люди повиходили із залу. Отакі 'сходи', читаючи львівські газети, позасилали в прокуратуру „свої" звернення, надруковані в львівських газетах, щоб прокуратура мала за що вчепитися до Вас. Якщо Вам потрібно буде, я можу виступити, де хочете, і розказати все, як було; я не одна, маю свідків із Сокаля і думаю, що село мене підтримає. Вважаю Вас справжніми людьми, борцями, героями. Якби всі так виступали активно і безстрашно проти тих брехливих неробів — бюрократів і лжекомуністів, то за ці три роки, які витрачені на базіканину, вже багато чого б у нас перебудувалося. А нероби, почіплявши собі ярлички 'перебудовників', тільки й те роблять, що гальмують перебудову і баламутять народ, замість того, щоб за покликом товариша Горбачова кинутися на здійснення перебудови. Вони ж мусять боротися з неробами-бюрократами, які позапасалися партквитками і підтримкою місцевої влади і зводять перебудову на пусту балаканину".

Моя адреса: м. Сокаль, вул. Новомагістральна 9, кв 95, Гундерт Надія Іванівна.

ЛЬОТЧИК АФГАНСЬКИХ військово-повітряних сил Абдул Агад Мохманд включений до складу совєтської залоги корабля „Союз-ТМ6", запущеного для з'єднання з космічною станцією „Мир". Запуск був показаний на совєтській і афганській телевізії. З'єднання „Союзу" і „Миру" повинно відбутися у середу. За десять днів після нинішнього запуску Мохманд і Ляхов повернуться на Землю. Лікар Валерій Поляков залишиться на покладі „Миру" для спостереженням за самопочуттям двох космонавтів, що перебувають на орбіті з 21-го грудня минулого року. Висловлюються здогади, що афганський летун запущений у космос для підняття бойового духу маріонеткової армії просовєтського режиму. Але Мохманд навряд чи зможе хоч чим-небудь допомогти своїм однодумцям, які перебувають на землі Афганістану і відступають під ударами борців за свободу своєї країни.

ДЖ. БУШ І М. ДУКАКІС намагаються збільшити число своїх виборців. Буш, як і раніше йде попереду. Ще рік тому навіть прихильники Буша не вірили в його перемогу, а тепер все різко змінилося. На думку Буша Дукакіс має надто м'який характер, щоб бути президентом.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ,
який припадає 8-го вересня 1988 року
ділимось сумною вісткою
з Родиною, Приятелями й Односельчанами,
що 30-го липня 1988 р. по короткій недузі,
заосмотрена Найсвятішими Тайнами
відійшла у Вічність на 56-му році життя
наша Улюблена і Найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА І БАБЦЯ

бл. п.

МАРІЯ ПЕЛЕЩУК-ПЛАКСІЙ

народжена в селі Переволока, Бучацького району, Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися дня 2-го серпня 1988 року о год. 9-ій ранком в українській католицькій церкві Пречистої Діви Марії в Бріджпорті, Конн., а відтак похоронено на католицькому цвинтарі St. John, Stratford, Conn.

В глибокому смутку:
ВАСИЛЬ — муж
донька — ЛІДА з мужем ВАСИЛЕМ
син — СТЕФАН з дружиною ЛЯРИСОЮ
і внуком ДАНИЛКОМ
ближча і дальша Родина в Америці і Україні

Українці...

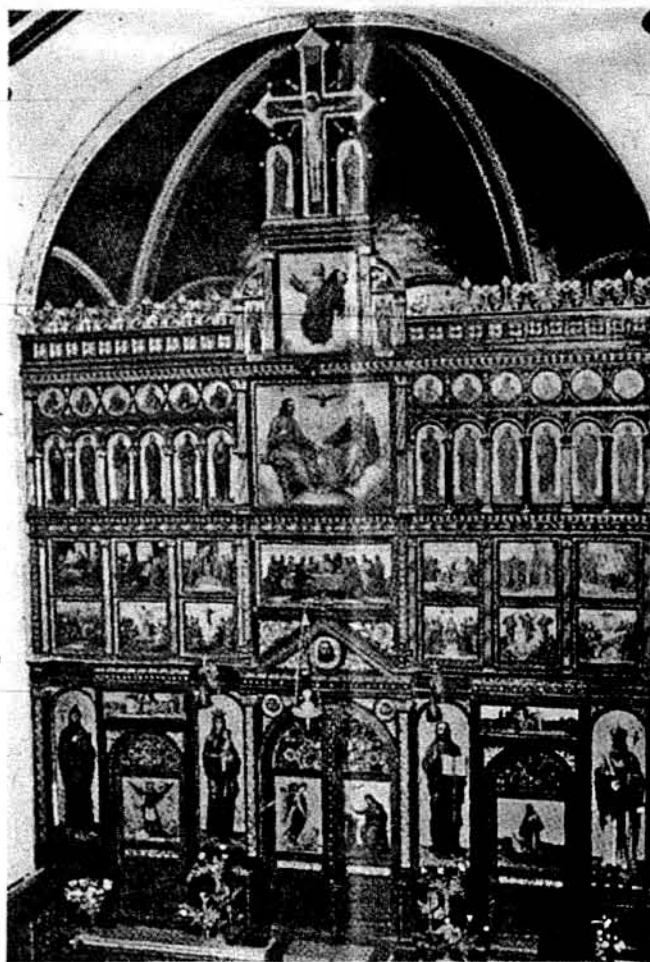
(Закінчення зі стор. 1)

лицької семінарії у Загребі. Проповідь була в хорватській мові, щоб зрозуміли її також і гості-хорвати, яких було мабуть не менше як 20 відсотків.

Цілу Службу Божу співали у старослов'янській мові з українською вимовою, тільки один священик відрізнявся своєю вимовою звука „г", як „ґ" по-хорватськи. Як я пізніше довідався, той священик то хорват греко-католик і наші українці у Загребі, завдяки нашому патріотизмові, тобто введенню української мови до церковних Богослужень, мають сьогодні проблему, бо хорвати греко-католики намагаються ввести хорватську мову у церкві, мовляв, то хорватська церква. Українці мають уже в неділю тільки одну Службу Божу в українській мові, все інше правиться по-хорватськи. Виходить, що церковно-слов'янська мова на відзначення тисячоліття українського християнства — це був компроміс між українською і хорватською мовами.

По богослуженні було влаштовано маленьке прийняття з вином і канапками, де можна було познайомитися з багатьма людьми українцями й неукраїнцями.

Але це був тільки вступ до запланованих святкувань тисячоліття Хрещення України у Югославії. В Боснянському деканаті такі святкування відбулися у

Іконостас в церкві св. Кирила і Методія.

місті Пряво, в яких взяли участь також деякі позамісцеві хори, які поверталися із тисячолітніх святкувань у Римі.

На 28-го серпня були заплановані святкування 1000-ліття у селі Коцур у Бачванському деканаті, а на закінчення знову ж таки: Загреб 3-го вересня, а 4-го у Крижевцях, головному місті Крижевацької єпархії. В цих святкуваннях мали б взяти участь усі владики Української Католицької Церкви. Іншими словами, тоді як зміна офіційної назви Греко Католицької Церкви на Українську Католицьку розбила єдність нашої Церкви, Тисячолітній ювілей визнання християнства державною релігією Руси-України знову зводить разом усіх владик, незалежно від того, як вони себе називають, українцями, руснаками чи карпаторусами, бо всі вони діти одного й того самого народу.

Тиждень спільних сходин у Сестер Василіянок

Філядельфія, Па. — Сестри ЧСВВ провінції Христа Чоловіколюбця прибули до матірнього дому Факс Чейс, Па. від 25-го до 29-го липня ц.р., щоб взяти участь у щорічних спільних сходинах відносно справ провінції.

Присутні Сестри вислухали звіти провінційної ігумені, провінційної скарбнички, президента Менор Джуніор Коледжу, директора академії св. Василія Великого, звіт про плянування відновлення та поширення будинку при матірному домі, звіт групи Василіянського Пасторального Духовного Служіння, проєкт майбутніх плянувань та вели дискусії в малих групах над вислуханими звітами.

Отець Василь Шотт, францісканець, відправив Божественну Святу Літургію, під час котрої відбувся обряд Хрищення і відновлення Хресних обітів з нагоди тисячоліття, помазання св. Єлеєм, благословення води, що роздано всім Сестрам по Св. Літургії.

Цей день залишився пам'ятним з присутності головного промовця на тему суспільного правосуддя — Йосипа Терелі — українського католицького діяча на вигнанні з Совєтського Союзу, що тепер живе в Канаді. Й. Тереля перебув 23 роки з совєтських тюрмах, він — борець за Україну і її волю, мріє про свободу і вільне віроісповідання для католиків на Україні. Його ідеалом є — одна правда, базована на свободі релігії і народу. Тереля мріє про час, коли Совєтський Союз згодом дасть свободу вільній Україні і католицькій вірі на Україні.

Висвітлено прозірки про переслідування українців, замкнення або знищення церков та заборону моління і богослужень українцям католикам, що відбуваються і тепер, за панування Ґорбачова. Двогодинну промову з висвітленням переводила рівночасно на англійську мову для тих, що слабше володіють українською мовою с. Марія Розмаринович, ЧСВВ.

Зустріч з Терелею глибоко зворушила присутніх. Сестри завдавали різні запитання, на які Тереля давав вичерпні відповіді.

День 29-го липня був присвячений процесові затвердження кандидаток провінції до вибору до генерального заряду на ген. капітулі, що відбудеться вліті 1989 року.

Дні спільних сходин закінчено відспіванням Вечірні в монастирській каплиці по завершенні сходин.

С. М. Єроніма Роман, ЧСВВ

Українські...

(Закінчення зі стор. 1)

ці України — Києва. Д-р Ю. Данилів додав, що українці в Україні не можуть свобідно відзначати роковини декрету князя Володимира Великого, а тому українські юристи у вільному світі зробили це у Відні.

Потім учасників з'їзду вітав канадський амбасадор у Відні Майкел Шенстон, та генеральний прокуратор Австрії д-р Альфред Духек.

Господарем з'їзду були дві особи: від австрійців — д-р Г. Фоглєр-Дайнгардштайн з Відня та Богдан Онищук з Торонто від українців.

Програма з'їзду складалася з п'ятьох сесій та відвідин Палати юстиції у Відні, де українські учасники мали нагоду прислухуватися карному процесові в Австрії. На сесіях обговорювалися окремі юридичні теми.

Перша сесія, предсідником якої був д-р Гайнц Баразон (віденський адвокат), була присвячена порівняльній аналізі правних систем Австрії й Канади. Доповідачами на сесії були: Я. Росляк та д-р Вілібальд Плєсер, віденський адвокат. На другій сесії розглядалася тема: „Modus operandi" австрійських, канадських і американських адвокатських фірм". Предсідником другої сесії був Б. Футей, а доповідачами були адвокати: д-р Михайло Ваpic з Вашінгтону, Б. Онищук з Торонто, Ґералд Бенїблер і Фрідріх Фріч з Відня.

О 6-ій годині вечора відбулася гостина в резиденції канадського амбасадора до Австрії Майкла Шенстона, якому д-р Данилів передав картину відомого українського мистця Петра Шостака. О 8-ій год. вечора усіх учасниківк з'їзду — (понад 120 осіб) — гостив д-р В. Шупіх. На гостині в „Фурґасль Губер" українські учасники з'їзду мали нагоду ближче познайомитись із австрійськими колеґами на своєрідному віденському розваговому прийнятті під назвою „Гойріґен".

Темою третьої сесії, що відбулася в п'ятницю 1-го липня, було „Збирання доказів у чужих юрисдикціях". Предсідником третьої сесії був віденський адвокат д-р Райнер Корнфельд, а доповідачами були: д-р В. Данилів, Павло Чумак з Торонто та д-р Фрідріх Шванк, віденський адвокат. Темою четвертої сесії, під головуванням Данила Задорожного, торонтонського адвоката, було „Порівняльне іміґраційне право". Доповідачами на цій сесії були адвокати: д-р Морін О'Браєн з Маямі Біч, Лінда Колин з Торонто та д-р Г.Баразон з Відня. На останній сесії ділової програми обговорювали права людини в західніх демократичних країнах та в Східній Европі. Предсідником сесії був канадський суддя Є.Федак, а доповідачами були адвокати: П. Чумак та Марія Гофельнер з Відня. Заключні уваги до професійної частини з'їзду подали: д-р Фоглер - Дайнгардштайн, з австрійської сторони, та П. Чумак з української.

Усі доповіді на з'їзді були старанно приготовані, а всі присутні брали жваву участь у дискусіях. Доповіді, прочитані на з'їзді, будуть надруковані в окремому виданні англійською і німецькою мовами.

У п'ятницю вечором, після офіційного закриття з'їзду, в палаці Палявічіні усіх учасників гостив д-р Ю. Данилів. На тому прийнятті були піднесені тости на честь Австрії, Америки, Канади й України. З короткими промовами на прийнятті в палаці Палявічіні виступали: від українців Тарас Гаврик, президент Асоціяції Українських Адвокатів Америки, та Богдан Онищук — заступник президента Палати Українських Адвокатів Канади, а від австрійців — д-р А. Духек та Карль Гемпель, заступник президента Адвокатської палати Австрії. На знак приязні д-р Данилів подарував д-рові В. Шупіхові, картину українського канадського мистця Фарини.

Тепер плянуються подібні зустрічі українських юристів із іншими адвокатськими палатами західньоевропейських країн.